

Motion till riksdagen 2012/13:Ub15

av Rossana Dinamarca m.fl. (V)
med anledning av prop. 2012/13:136

Karriärvägar för lärare i skolväsendet m.m.

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att karriärreformen även ska omfatta såväl förskollärare som fritidspedagoger.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att det krävs en starkare statlig styrning samt en tydligare och mer förpliktande reglering för att reformen ska ge effekt.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Skolverket även i fortsättningen bör ha till uppgift att utnämna lektorer.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att förslag som rör elevernas ekonomi inte bör genomföras innan den totala ekonomiska situationen för unga personer med funktionsnedsättning har utretts.

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att det i skollagen (2010:800) ska införas dels ett s.k. målsättningsstadgande om att skolhuvudmännen ska sträva efter att inrätta karriärsteg för särskilt yrkesskickliga lärare, dels en upplysningsbestämmelse om att regeringen meddelar föreskrifter om statsbidrag till huvudmän i syfte att stimulera dessa att inrätta karriärstegen förstelärare och lektor.

I propositionen föreslås vidare att det bör vara skolhuvudmännen som avgör vilka lärare som uppfyller kvalifikationerna för karriärsteg för lärare. Som en konsekvens av detta föreslås att den reglering i skollagen som innebär att lektorer utses av Statens skolverk upphävs.

Därutöver föreslås att skollagen ändras så att kravet att en lärare ska ha genomfört en introduktionsperiod om minst ett läsår eller motsvarande på heltid

Fel! Okänt namn på

för att kunna få legitimation ska ändras till att i stället avse en termin. Denna förändring föreslås gälla lärare som dels har avlagt examen på forskarnivå eller motsvarande utländsk examen, dels har varit verksamma som lärare vid ett universitet, vid en högskola, inom skolväsendet eller inom motsvarande utbildning i Sverige eller i ett annat land.

I propositionen föreslås även en begränsning i skollagens bestämmelser om ekonomiskt stöd till inackordering av en elev i en gymnasiesärskola med offentlig huvudman, så att skyldigheten för elevens hemkommun att lämna sådant stöd inte ska gälla längre än t.o.m. det första kalenderhalvåret det år eleven fyller 20 år.

Ändringarna i skollagen föreslås träda i kraft den 1 juli 2013.

Motivering

Vänsterpartiet ställer sig över lag positivt till regeringens förslag om karriärvägar för lärare i skolväsendet. De föreslagna karriärstegen skapar möjligheter för lärare att utveckla sin professionalism och gå vidare i karriären utan att lämna läraryrket. Det bidrar till att göra läraryrket mer attraktivt. Vi har dock en del övergripande invändningar.

Vad gäller förslaget att det ska införas ett målsättningsstadgande i skollagen, som innebär att skolhuvudmännen ska sträva efter att inrätta karriärsteg för särskilt yrkesskickliga lärare, delar Vänsterpartiet den kritik som framförts av olika remissinstanser.

För det första delar vi Lärarförbundets invändning att reformen även bör omfatta förskolan. Regeringens förslag innebär att skollagens nuvarande skrivningar om utnämning av lektorer ska upphöra i samband med att karriärreformen genomförs. Regeringens förslag till målsättningsstadgande och möjligheten att ansöka om statsbidrag är dessutom avgränsat till att enbart gälla lärare. Eftersom förskolan inte ingår i nuvarande förslag till karriärreform kommer förskollärares möjligheter att utnämnas till lektorer att upphöra helt och hållet. Det finns inget som motiverar att legitimerade förskollärare inte skulle ha liknande möjligheter till karriärutveckling som grund- och gymnasieskolans lärare nu föreslås få. Detsamma gäller fritidspedagoger. Förskollärare och fritidspedagoger bör ges möjlighet att ta del av reformen på samma villkor som grund- och gymnasielärare. Därför bör karriärreformen även omfatta såväl förskollärare som fritidspedagoger. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

För det andra menar vi att det fordras en betydligt starkare statlig styrning för att nå de eftersträlvade effekterna. Det finns en stor risk att många huvudmän inte tar tillräckligt ansvar för att uppfylla intentionerna i lagstiftningen mot bakgrund av en strävansformulering. Det torde även vara svårt för Skolinspektionen att utkräva ett sådant ansvar i samband med en inspektion. För att säkerställa att skolhuvudmännen de facto inrättar karriärsteg för särskilt yrkesskickliga lärare bör detta förtydligas i skollagen. En strävansformulering räcker inte för att nå avsedd effekt. Det krävs därför en starkare statlig styr-

ning samt en tydligare och mer förpliktigande reglering för att reformen ska ge effekt. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Vad gäller förslaget att nuvarande bestämmelser i skollagen om lektorer ska upphävas delar Vänsterpartiet den kritik som framförts av flera remissinstanser, däribland Skolverket. För närvarande är det Skolverket som utser lektorer. Regeringen föreslår att det i stället bör vara skolhuvudmännen som avgör vilka lärare som uppfyller kvalifikationerna för karriärsteg för lärare. En konsekvens av detta är att den reglering i skollagen som innebär att lektorer utses av Statens skolverk enligt förslaget ska upphävas. Vänsterpartiet anser att förslaget kan komma att riskera likvärdigheten i bedömningarna av vilka som utses till lektorer. Bedömningar av ansökningar om lektorskap är dessutom en omfattande och grannliga uppgift som skolhuvudmännen inte bör belastas med. Skolverket bör därför även i fortsättningen ha till uppgift att utnämna lektorer. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Vidare är Vänsterpartiet kritiskt till förslaget att skollagens bestämmelser om utnämning av lektorer i förskola upphävs trots att förskollärarna inte omfattas av förslaget om målsättningsstadgande och statsbidrag. Som tidigare anförts anser Vänsterpartiet att karriärreformen även bör omfatta såväl förskollärare som fritidspedagoger.

Vad gäller förslaget som rör ekonomiska villkor för elever i gymnasiesärskolan delar Vänsterpartiet den kritik som en av remissinstanserna lyft fram. Enligt förslaget ska en elevs hemkommun inte vara skyldig att lämna ekonomiskt stöd till en elev som behöver inackordering på grund av skolgången i en gymnasiesärskola med offentlig huvudman längre än t.o.m. det första kalenderhalvåret det år eleven fyller 20 år. Förslag som rör elevernas ekonomi bör inte genomföras innan den totala ekonomiska situationen för unga personer med funktionsnedsättning har utretts. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Stockholm den 9 april 2013

Rossana Dinamarca (V)

Ulla Andersson (V)

Christina Høj Larsen (V)

Jacob Johnson (V)

Ali Esbati (V)

Wiwi-Anne Johansson (V)